

Till
Centerpartiet och
Centerpartiets idéprogramgrupp
Från
Staffan Delin

Nora 2013-01-08

Kommentarer till Centerpartiets idéprogramförslag mot bakgrund av Exergiakademins brev till Riksdagspartierna 2012

Med mail 2012-10-28 översände Sigtuna Exergiakademi bifogade brev, daterat 2012-10-26, till riksdagspartierna. Vårt syfte med brevet var

- dels att förmå partierna att för perioden 2014-2018 sätta åtgärder mot växthuseffekten överst på resp valprogram (brevets avsnitt B),
- dels att förmå partierna att - vid kommande omarbetning av sina parti-/idéprogram - ta in en genomtänkt Jord-systemsyn som överordnad grund för sina idéer och sin politik (brevets avsnitt C).

Från Centerpartiet kom följande svar:

From: Centerpartiet <centerpartiet@centerpartiet.se>

Subject: SV: Exergiakademins brev till Riksdagspartierna 2012 "Sätt åtgärder mot växthuseffekten och mot förstörelsen av ekosystemen överst på valprogrammen för 2014 - 2018

Date: November 15, 2012 11:19:21 AM GMT+01:00

To: "Delin ." <delin@foresight.se>

Hej!

Centerpartiet har tagit emot brevet och kommer att besvara det i sinom tid.

Vänligen,

Inger Fredriksson

Centerpartiets Riksorganisation

www.centerpartiet.se / centerpartiet@centerpartiet.se

Vi har nu tagit del av C-idéprogramgruppens förslag till nytt C-idéprogram. Vad vi kan se har idéprogramförslaget knappast låtit sig påverkas av det vi vädjade om i vårt brev avsnitt C. Vi står självfallet fast vid vad vi där framfört, men kommenterar nu inte C:s idéprogramförslag som grupp. Gruppen har i stället uppdragit till undertecknad att lämna kommentarer. Det betyder att allt som sägs nedan inte är "godkänt" av medundertecknarna till brevet. Men med deras goda minne lämnar jag härmed följande synpunkter, vilka utgår från resonemangen i brevets avsnitt C.

Centerpartiets idéprogramförslag, sidorna 7 och 8:

Hållbar politik

Frihet, trygghet, jämlikhet, ett starkt försvar för människors rättigheter samt ansvar för naturen och kommande generationer är grundläggande värderingar för Centerpartiet. Med dessa värden som grund för vi en hållbar politik för ett grönare och friare samhälle i ständig utveckling.

Miljö och grön tillväxt

Hittills har mänskligheten sett alldeles för kortsiktigt på miljön och nyttjandet av naturens resurser. (1) Hade det kostat tillräckligt mycket att smutsa ner hade miljöförstöring inte blivit ett lika stort problem. I stället har en dyr räkning ständigt skickats vidare till nästa generation.

Staffan Delins kommentar:

Förvisso vi, men inte hela mänskligheten, har sett på och ser fortfarande miljön och nyttjandet av naturens resurser mycket kortsiktigt och det är viktigt att klargöra varför.

Varje kultur tillhandahåller en verklighetsuppfattning, som också kan kallas kulturens meningsskapande och samhällsbärande vision. Den förklarar världen och orienterar oss människor i tillvaron och ger svar på frågor som: Var kommer vi ifrån? Vad är meningen med våra liv och vad händer när livet här på jorden är slut? Utifrån den avgör vi också vad som är rätt, fel, gott, ont, verkligt, överkligt, sant, relevant och irrelevant och vi upplever och förklarar allt vi möter i livet med hjälp av den.

Allt som passar in i visionen upplever vi som sant, verkligt och relevant, medan sådant som vi inte kan passa in i den, upplevs som verklighetsfrämmande, irrelevant och t o m skrämmande. Den meningsskapande visionen påverkar den betydelse vi lägger in i orden, liksom också vår begreppsbildning och därmed hur vi tolkar andra människors göranden och låtanden.

Olika kulturer skiljer sig åt med avseende på den meningsskapande vision de tillhandahåller. Därför uppfattar människor från olika kulturer verkligheten på olika sätt. Det som ter sig sant, gott, verkligt och relevant utifrån den ena visionen kan te sig ont, överkligt och irrelevant utifrån en annan.

Olika meningsskapande visioner utesluter varandra i och med att de integrerar verkligheten på olika sätt. Från det vi föds påverkas vi, med eller mot vår vilja, av vår kulturens meningsskapande vision. Denna påverkan sker vanligen omedvetet. Visionen är helt enkelt självklar för alla som tillhör samma kultur. Den styr vårt sätt att uppleva verkligheten, våra val och våra förhållanden i livets alla skift. Så länge vi känner oss hemmastadda i tillvaron och hyser tillförsikt inför framtiden, bekräftas också vår verklighetsuppfattning och därmed den meningsskapande visionen.

Den integrerar kulturens kunskaper, erfarenheter och föreställningar om verkligheten, men det är viktigt att inte vara blind för, att den ändå inte rymmer den fullständiga sanningen om denna verklighet. Det händer att verkligheten inte stämmer med visionen. Detta upplevs som mycket påfrestande och något som vi försöker att värja oss emot. Vanligen tar vi till förnekelse, bagatellisering, och bortförklaring av företeelser som inte stämmer med vår vision. Oftast lyckas vi och den meningsskapande visionen fortsätter då att fungera. Om förnekelsen, bortförklaringarna och bagatelliseringarna misslyckas, blir verkligheten så påträngande, att den meningsskapande visionen måste omprövas. Om

den då inte kan fås att stämma med verkligheten, förlorar den sin meningsskapande förmåga och vi förlorar orienteringen i tillvaron och grips av ångest och vanmakt. Denna kris röjer dock väg för en ny meningsskapande vision, med bättre verklighetsanpassning.

Den samhällsbärande vision, som tillhandahålls av vår kultur via uppfostran, utbildning, politiska ideologier och andra kulturyttringar, har gjorts spännande, tilltalande och hoppningivande med hjälp av science fiction. Man har fuskat och tagit genvägar förbi naturlagarna genom att utgå från att människan kan producera energi och skapa mera resurser än hon är tvungen att förbruka för att producera dem. Visionen har förvisso inte blivit mindre attraktiv och hoppningivande genom att människan i och med detta ställts utanför och över naturen och fått gudomliga egenskaper. Visionen kan därför kallas "drömmen om det rationella paradiset". Enligt den tillhandahåller naturen fria och outtömliga nyttigheter i form av råvaror och andra naturresurser och vi människor förädlar dem och ökar deras värde genom vårt arbete och vårt vetenskapliga och tekniska kunnande.

Alla rationella bevis må peka i annan riktning, men ändå lever "drömmen om det rationella paradiset" och styr människors varseblivning, beteende och därmed också utvecklingen. Enligt denna vision är det orimligt att naturresurserna tar slut. Det stämmer ju inte med att visionen tillhandahåller föreställningen om att vi kan producera energi och förädla fria och outtömliga resurser från naturen samt öka deras värde med vårt arbete och vårt kunnande. Påståenden om att vi förbrukar naturresurserna avvisas därför som irrelevanta.

Vår samhällsbärande vision lider således av den letala svagheten att sakna förankring i den fysiska verkligheten och är därför både vilseledande och farlig. I den fysiska verkligheten kan resurserna ta slut genom att brytas ned till avfall, föroreningar och andra nedbrytningsprodukter. "Drömmen om det rationella paradiset" legitimerar således ödesdigert verklighetsfrämmande tolkningar.

I stället för att genom forskning och utbildning tillföras kunskaper och djupare förståelse, har "kunskapens träd", d v s det samlade kunnandet, dopats med halvbildning, propaganda, slagord och desinformation och blivit mycket yvigare än förr. Nu slokar "livets träd" i dess skugga. Människor tror hellre på propaganda, slagord och desinformation än att drabbas av den förvirring och ångest som skulle följa, om deras meningsskapande vision havererar och mister sin meningsskapande förmåga.

Med människornas samlade kunnande tror många att "drömmen om det rationella paradiset" skall kunna förverkligas. Miljontals nya konstgjorda ämnen har t ex skapats med hjälp av den moderna kemiska teknologin. I början var lyckan stor bland forskare, tillverkare och politiker. Man trodde att människan hade gjort sig till naturens herre. Målet blev att anpassa det befintliga till det nya. Man insåg inte att livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning och egenskaper påverkas av alla ämnen som tillförs den och att det samlade kunnandet måste vara av tillräckligt hög kvalitet.

"Drömmen om det rationella paradiset" i kombination med bristande vetenskaplighet och svårigheter att kvantifiera begrepp som teknik och teknisk utveckling, legitimerar tolkningar av typen: Så allvarligt är det väl inte! Miljövården utvecklas och kommer att lösa problemen! Med utrustning för rökgasrening och med katalysatorer för rening av bilavgaserna kan vi hålla luften ren! Med reningsverk för avloppsvatten kan vi rädda våra vatten! Fast avfall, också sådant som uppstår vid rening av rökgaser och avloppsvatten, kan behandlas och deponeras så att det inte skadar miljön! Med teknisk utveckling och miljöanpassade produkter kommer vi att skaffa oss kontroll också över återstående problem! Sådana påståenden och rationaliseringar motsägs dock av att ständigt nya hot

och miljöskador upptäcks. När man tycker sig ha löst lokala problem upptäcker man att de förvandlats till regionala och globala.

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 8, 3:e stycket):

Det är fullt möjligt att skapa välstånd på naturens villkor. Men det kräver innovationskraft, teknisk utveckling och en bättre värdering av naturens ekosystemtjänster. Miljön måste få ett pris. Kan vi flytta kostnaden för en förstörd miljö till den resultaträkning som orsakar miljöförstörelsen kan hållbar produktion bli ett naturligt val eftersom framtida kostnader då synliggörs när de uppstår.

Staffan Delins kommentar:

Naturens villkor innebär att livsmiljöns resurser måste förnyas ur de avfall, föroreningar och andra nedbrytningsprodukter som bildas när resurserna förbrukas, d v s bryts ned, och dessutom måste resurserna förnyas i samma takt som de bryts ned. Annars ändras livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning och egenskaper. De blir andra, än dem vi och våra medvarelser är biologiskt anpassade till och beroende av för vår existens och vår långsiktiga överlevnad här på jorden hotas.

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 8, 4:e stycket):

Det finns många miljöproblem som påverkar mänskligheten. Gifter i mark och vatten, klimatförändringar och ozonhål kan begränsa såväl människors frihet som förutsättningarna för deras överlevnad. Dagligen används kemikalier vars effekter på människan och naturen är skadliga eller okända. Det är inte acceptabelt, och måste upphöra.

Staffan Delins kommentar:

Gifter i mark och vatten, klimatförändringar och ozonhål är exempel på förändringar av livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning och egenskaper, som beror på att de avfall, föroreningar och andra nedbrytningsprodukter som bildas när vi förbrukar och bryter ned livsmiljöns resurser inte omvandlas tillbaka till resurser i livsmiljön igen. I stället ackumuleras de där. Om detta skall upphöra måste rimligen nedbrytningen av livsmiljöns resurser minska till att inte vara större än förnyelsen av dem ur de bildade nedbrytningsprodukterna. Detta får konsekvenser, bl a i form av minskning av de arbetstillfällen som innebär nedbrytning av livsmiljöns resurser. Hur skall då alla de människor, som avlönas för- och försörjer sig på verksamheter som bygger på nedbrytning av livsmiljöns resurser försörja sig?

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 8, 5:e stycket):

Djur och natur

Eftersom människan är beroende av naturen för att leva och försörja sig, är också den biologiska mångfalden viktig för att ekosystemen ska fortleva. Allemansrätten är en unik rättighet som ger människor frihet att njuta av naturen och som få länder i världen kan erbjuda. Den är en viktig sedvänja som bör ha en funktion även i framtiden. Därför är det avgörande att balansen mellan äganderätt och allemansrätt inte störs genom en tilltagande kommersialisering av allemansrätten.

Staffan Delins kommentar:

Biologisk mångfald är en nödvändig förutsättning för den samverkan mellan livsmiljöns livsformer, som resursförnyelsen i livsmiljön är beroende av och som omvandlar avfall, föroreningar och andra nedbrytningsprodukter tillbaka till resurser igen. Ju mer denna resursförnyelse gynnas desto bättre blir livsförutsättningarna på jorden.

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 8, 6:e stycket):

Djurens rätt är underordnad människans men ändå viktig att skydda. Centerpartiet anser att ansvarstagande och respekt för djur och natur kan och ska kombineras med en stark äganderätt. På så vis tydliggörs människans ansvar för sina tillgångar.

Staffan Delins kommentar:

Djurens rätt och alla våra medvarelser rätt är lika mycket värd och lika viktig att skydda som människans. Vi kan inte överleva långsiktigt utan den samverkan mellan livsformerna på jorden som vi själva ingår i, eller i varje fall borde ingå i och som är förutsättning för resursförnyelsen i livsmiljön och upprätthåller den fysiska och kemiska sammansättning och de egenskaper hos denna miljö, som vi och våra medvarelser är beroende av för vår existens.

Centerpartiets déprogramförslag fortsätter (sid 8, 7:e stycket):

Klimatet

Det största miljöhotet vi i dag känner till är klimatförändringarna och den globala uppvärmning som är en följd av mänskliga verksamheter. En hållbar klimatpolitik måste vara förankrad i människors vardag utan att diktera hur människor ska leva sina liv.

På samma sätt som politiken inte bör diktera villkoren för hur människor lever sina liv kan västvärlden inte heller diktera villkoren för växande ekonomier i Asien och Afrika. Alla människor och alla delar av världen har rätt till tillväxt och välfärd. Att fler kan försörja sig och höja sin livskvalitet är bra för världen. Däremot är det viktigt att se till så att välfärdsutvecklingen och tillväxten inte sker på bekostnad av klimatet och kommande generationer. För Sveriges del finns i det här sammanhanget stora möjligheter till grön tillväxt genom att vi kan exportera miljöteknik och energitjänster. Centerpartiet anser att Sverige har ett stort ansvar att utveckla förnybar energi.

Staffan Delins kommentar:

Klimatförändringarna och den globala uppvärmningen är en följd av att koldioxid m fl nedbrytningsprodukter inte assimileras i nya resurser lika snabbt som de bildas genom nedbrytning av livsmiljöns resurser. Dessa förändringar må vara allvarliga, men är bara ett exempel på vad som händer när livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning ändras till andra än dem vi och våra medvarelser är biologiskt anpassade till och beroende av för vår existens.

För att minska resursnedbrytningen måste de processer, som bryter ned livsmiljöns resurser minska i omfattning. Det innebär att förbrukningen av drivmedel för att genomdriva dessa resursnedbrytande processer också måste minska. Varför skall då s k

förnybar och alternativ energi utvecklas? Rimligen behövs inte energi för att genomdriva sådana resursnedbrytande processer. Tekniska processer för att genomdriva egentlig resursförnyelse saknas dessvärre. Dessutom är sådana processer, som är lika effektiva eller bättre än de som redan finns i livsmiljön, i praktiken omöjliga att förverkliga. Effektiviteten hos de resursförnyande processerna i livsmiljön ligger redan ofta nog nära den teoretiska gräns som sätts av termodynamikens andra lag.

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 8, 9:e stycket):

Klimatfrågan är global, och det är angeläget att fråga sig hur vi effektivast minskar utsläppen av växthusgaser. Centerpartiet förordar internationella överenskommelser som prissätter utsläppen och där alla utsläppsminskningar värderas lika i förhållande till uppnådd effekt. Då kommer de ekonomiska medlen, i enlighet med marknadsekonomins logik, att styras dit de gör mest nytta. Vi vet av erfarenhet att det är möjligt att kombinera ett offensivt klimatarbete med fortsatt ekonomisk tillväxt. Det ger oss också vetskapen att vi kan möta klimatutmaningarna allt effektivare i takt med att samhällets utveckling fortskrider.

Staffan Delins kommentar:

Klimatfrågan, d v s förändring av klimatet är global, precis som andra förändringar av livsbetingelserna p g a att livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning och egenskaper ändras. Även om vi skulle komma till rätta med utsläppen av växthusgaser, fortsätter nedbrytningen av livsmiljöns resurser att med största sannolikhet vara större än förnyelsen av dem. Livsmiljöns fysiska och kemiska sammansättning och egenskaper fortsätter därför att ändras och därmed fortsätter förstörelsen av de livsbetingelser, som vi och våra medvarelser är biologiskt anpassade till och beroende av för vår existens. För vår långsiktiga överlevnad räcker det inte att begränsa sig till klimatfrågan. Det är resursförnyelsen som måste bli minst lika stor som resursnedbrytningen i livsmiljön.

Centerpartiets idéprogramförslag fortsätter (sid 9, 2s:e stycket):

Parallellt med att världens länder haft svårt att komma överens om verkningfulla internationella spelregler för klimatpolitiken ser vi hur enskilda städer och regioner gjort viktiga insatser för att axla ansvaret. Frånvaron av internationella bindande avtal får inte hindra nationer och regioner från att gå före och tillämpa skärpta krav. Höga ambitioner stärker entreprenörskap, utveckling av miljöteknik och initiativ inom civilsamhället. En sådan grön tillväxt får positiva följdverkningar globalt.

Urbaniseringen har skapat nya möjligheter till miljövänliga och klimatsmarta lösningar genom effektiva transporter och samutnyttjande av gemensamma ytor. Samtidigt är en levande landsbygd en förutsättning för förvaltandet av våra naturvärden. Genom att bruka naturen och ta tillvara de förut- sättningar den ger oss kan vi gå från oljeberoende till ett hållbart energisystem. Stad och land behöver varandra om en omställning till ett kretsloppssamhälle ska vara möjlig. Det är därför en självklarhet att värna möjligheterna till ett miljövänligt liv på landet såväl som i staden.

Staffan Delins kommentar:

Här nämns ordet miljövänlig. Syftar det på företeelser som upprätthåller de livsbetingelser i livsmiljön, som vi och övriga livsformer är biologiskt anpassade till och

beroende av för vår existens? Eller syftar det på företeelser som är mindre miljöskadliga i ett eller annat avseende än någon annan företeelse?

Vad är t ex en miljövänlig bil? Är det en bil som släpper ut mindre koldioxid än andra bilar och därför må vara mindre miljöskadlig? För att vara i egentlig mening miljövänlig skall den på något sätt medverka till att koldioxid eller andra nedbrytningsprodukter omvandlas till biomassa eller andra resurser så att halterna av koldioxid och/eller andra föroreningar minskar och resurserna ökar i livsmiljön p g a bilens existens och verksamhet. Jämför ett växande träds omvandling av koldioxid och andra utspädda nedbrytningsprodukter från livsmiljön till biomassa och syrgas samtidigt som dess omgivning renas från förorenande ämnen.

Frågan är också vad urbaniseringen innebär för miljövänliga och klimatsmarta lösningar. Är dessa lösningar måne inte bara mindre miljöskadliga? Och vad är ett miljövänligt liv? Är det ett sätt att leva, som ökar resursförnyelsen mera än resursnedbrytningen i livsmiljön? Eller är det ett sätt att leva som är mindre miljöskadligt än ett annat sätt?

Staffan Delins slutkommentar:

Målet borde vara en kultur, där nedbrytningen av livsmiljöns resurser inte är större än förnyelsen av dem ur de bildade nedbrytningsprodukterna.

Med vänlig hälsning

Staffan Delin

Kungsgatan 36 E

713 31 Nora